

Memo

aan

van

datum

5 december 2022

pagina

1 van 4

Wet passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp

Inleiding

Huishoudens met een huishoudelijke hulp vanuit de Wmo gaan per 1 januari 2025 een inkomensafhankelijke bijdrage betalen. Er ligt een wetsvoorstel Wet passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp. Er kan middels een internetconsultatie tot 12 december op het wetsvoorstel worden gereageerd.

Het wetsvoorstel luidt dat huishoudens met huishoudelijke hulp bij een inkomen van 185 % van de bijstandsnorm en hoger, een hogere eigen bijdrage gaan betalen. De verwachting is dat inwoners met hoge inkomens hierdoor minder snel beroep doen op de huishoudelijke hulp via de Wmo. De eigen bijdrage neemt vanaf 185% van het inkomen lineair¹ toe tot een maximum van € 255,- per maand (Transitiepartners, 2022).

Middels deze memo wordt u geïnformeerd over de ambtelijke reactie op de gestelde vragen in de internetconsultatie:

1. Welke opmerkingen heeft u bij het Wetsvoorstel eigen bijdrage huishoudelijke hulp?
2. Verwacht u dat het wetsvoorstel effect zal hebben op u of uw organisatie, en zo ja, op welke manier? Zijn er effecten van het wetsvoorstel die niet beschreven staan in de toelichting en zo ja, welke zijn dit?
3. Welke suggesties en verbeteringen stelt u voor bij het Wetsvoorstel eigen bijdrage huishoudelijke hulp?

De opvallendheden van het wetsvoorstel en de onderbouwing van de beantwoording van de vragen worden in de bijlage weergegeven.

Reactie op het wetsvoorstel

1. Welke opmerkingen heeft u bij het Wetsvoorstel eigen bijdrage huishoudelijke hulp?

Algemene opmerking

Het wetsvoorstel gaat ervan uit dat 20% van de gebruikers onder de nieuwe regeling zal vallen. Dit betreft het landelijke gemiddelde waar veel gemeenten onder zitten. Voor Nissewaard betreft het percentage “hoogst besteedbaar inkomen” in 2020 8 % (waarstaatjegemeente.nl, 2022)². De vraag is in hoeverre het wetsvoorstel rendabel is voor de gemeente Nissewaard; het is nog onduidelijk hoe de kosten voor de implementatie en uitvoering van de wet zich verhoudt tot de opbrengst van de geïnde eigen bijdrage voor Nissewaard. Het eindrapport Uitvoeringstoets passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp van de VNG (d.d. 31 oktober 2022), geeft eveneens dat er nog geen inschatting van de implementatie- en uitvoeringskosten kan worden gemaakt.

¹ Cliënten met een bijdrageplichtig inkomen dat boven die grens ligt, betalen maandelijks, bovenop de minimum eigen bijdrage van € 19 per maand (prijspeil 2021), een twaalfde gedeelte van 8% van het deel van hun bijdrageplichtig jaarinkomen dat boven de inkomensgrens uitkomt, tot een maximum eigen bijdrage van € 255 per maand (prijspeil 2021). Wat betekent dat voor elke € 1000 extra bijdrageplichtig inkomen per jaar, boven 185% van het sociaal minimum, de maandelijks eigen bijdrage met circa € 6,70 stijgt.

² De Hoeksche Waard scoort 12%, Schiedam 7%.

2. Verwacht u dat het wetsvoorstel effect zal hebben op u of uw organisatie, en zo ja, op welke manier? Zijn er effecten van het wetsvoorstel die niet beschreven staan in de toelichting en zo ja, welke zijn dit?

Korting Gemeentefonds

Per 1 januari 2025 is nog niet helder hoe de regeling voor gemeenten gaat uitpakken. Het is de vraag hoe reëel deze korting is in verhouding tot wat aan eigen bijdrage geïncasseerd zal worden. De suggestie is om de eventuele korting van € 95 miljoen per jaar uit het Gemeentefonds pas toe te passen wanneer de (financiële) resultaten van het wetsvoorstel duidelijk zijn.

Implementatiekosten en stijgende uitvoeringskosten

Voor het uitvoeren van het wetsvoorstel dienen Wmo klantmanagers te worden getraind (eenmalige investering), processen en werkwijzen dienen te worden aangepast waar ICT een groot onderdeel van is. Naast interne partners, hebben we ook met externe partners te maken voor het uitvoeren van het toelichtingsproces naar diensten vanuit de Wmo.

De inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal vragen bij inwoners oproepen die grotendeels de gemeente zal moeten beantwoorden, het CAK voert immers alleen de berekening en de inning van de eigen bijdrage uit.

Het uniformeren van pauze in het afnemen van zorg heeft een groot effect op de implementatie- en uitvoeringslasten.

In het eindrapport Uitvoeringstoets passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp worden randvoorwaarden gesteld om tot een succesvolle implementatie te komen. De vraag is of het Rijk in deze randvoorwaarden gaat faciliteren.

Toename complexiteit voor burgers

Met dit wetsvoorstel komen er drie eigen bijdrage regelingen binnen de Wmo. Hoe complexer overheidsregelingen voor inwoners worden, hoe meer inspanning dit van de organisatie vergt om tot een goede dienstverlening te komen, waarbij de juiste zorg bij de juiste inwoner terecht komt.

3. Welke suggesties en verbeteringen stelt u voor bij het Wetsvoorstel eigen bijdrage huishoudelijke hulp?

Doelgroepen

Er komt geen eigen bijdrage voor een meerpersoonshuishouden onder de AOW leeftijd, terwijl dit de groep is met de hoogste inkomens. Bij het wetsvoorstel gaat de eigen bijdrage voor meerpersoonshuishoudens AOW pas in bij een inkomen vanaf € 39.528 per jaar. De suggestie is om meerpersoonshuishoudens tot de AOW gerechtigde leeftijd ook aan de regeling toe te voegen. Anders dient er een juridische onderbouwing voor het vrijstellen van de eigen bijdrage van deze doelgroep te worden gegeven.

Inkomensgrens

Verlaag de inkomensgrens om de regeling ook daadwerkelijk een remmende werking te laten hebben op het alsmaar stijgende aantal inwoners die een beroep doen op huishoudelijke hulp vanuit de Wmo. In het onderzoek "Samenspel landelijk en gemeentelijk inkomensbeleid: een onderzoek naar de armoedeval" van Stimulansz (2019) wordt gerekend met 170% van de bijstandsnorm. De suggestie is om deze grens als inkomensgrens te hanteren.

Hoogte eigen bijdrage

Aanpassing hoogte eigen bijdrage naar reële waarden. De kostprijs huishoudelijke hulp ligt hoger dan € 29,-. Landelijk ligt het gemiddeld aantal uur huishoudelijke hulp op 2,7 uur per week en niet 2 uur per week. Voor de inkomensgroep alleenstaand tot € 50.000 en gehuwden tot € 60.000 per jaar, zal huishoudelijke hulp via de gemeente gezien de lineaire aard van de eigen bijdrage regeling, nog steeds financieel aantrekkelijker zijn.

Bijlage 1

Wet passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp

De opvallendheden van het wetsvoorstel worden samengevat uiteengezet in de volgende onderwerpen: doelgroep, inkomensgrens, hoogte eigen bijdrage, korting gemeentefonds, stijging uitvoeringskosten, uniformeren pauze en toename complexiteit voor burgers.

Doelgroep.

Voor de huishoudsamenstelling wordt de volgende systematiek gehanteerd.

Vorm huishouden	Inkomensgrens van 185% van het sociaal minimum (prijsspeil 2019) ³
éénpersoonshuishoudens die niet AOW-gerechtigd zijn	€ 28.760 per jaar
éénpersoonshuishoudens die AOW-gerechtigd zijn	€ 28.709 per jaar
meerpersoonshuishoudens waarvan beide partners AOW-gerechtigd zijn	€ 39.528 per jaar

Tabel 1.

Er komt geen eigen bijdrage voor een meerpersoonshuishouden onder de AOW leeftijd, terwijl dit de groep is met de hoogste inkomens. De keuze wordt niet toegelicht. Vermoedelijk heeft dit te maken met de keuze om eenverdieners in een meerpersoonshuishouden met een inkomen tot € 35.175 (per 2017), waarbij een partner chronisch ziek is, financieel tegemoet te komen door geen eigen bijdrage te betalen.

Inkomensgrens

Uit onderzoek is gebleken dat de absolute toename het grootst is bij huishoudens met een inkomen van € 30.000 tot € 40.000 en van € 50.000 tot € 100.000. Dat betekent dat bij de categorie van € 30.000 tot € 40.000 meerpersoonshuishouden waarvan beide partners AOW-gerechtigd zijn (ziet tabel 1), buiten schot blijven.

Stimulansz heeft in oktober 2019 een onderzoek naar de armoedeval verricht. Binnen dat onderzoek wordt gerekend met 170% van de bijstandsnorm. Tot 170% van de bijstandsnorm is het aandeel landelijke toeslagen als onderdeel van het inkomen groot (Stimulansz, 2019)⁴. Dit is minder het geval bij de alleenstaande zonder kinderen. Voor het wetsvoorstel wordt met 185% van de bijstandsnorm gerekend. Bij een inkomensgrens van 185% zal de wetwijziging vermoedelijk weinig effect hebben op de uitgaven voor huishoudelijke hulp in de gemeente Nissewaard.

Hoogte eigen bijdrage

Bij de berekening van de maximale hoogte van de eigen bijdrage van € 255,- per maand is uitgegaan van een kostprijs van € 29 per uur HH en gemiddeld 2 uur per week. Het landelijk gemiddelde ligt rond 2,7 uur per week. De kostprijs ligt begin 2023 al ruim boven € 32 per uur en zal door de stijging van het minimumloon nog verder stijgen. De vraag is of er rekening is of hiermee rekening wordt gehouden. Het indexeren van het nu gekozen uitgangspunt van € 29 zal niet volstaan om in 2025 aan te sluiten bij de werkelijke kosten.

Uitgaande van het tarief voor een particuliere hulp onder de regeling "dienstverlening aan huis" van circa € 20,- per uur zal, gezien de lineaire aard van deze eigen bijdrage regeling, tot een inkomen van circa € 50.000 voor een alleenstaande en circa € 60.000 voor gehuwden, de gemeente de goedkopere optie blijven. Daarmee is er dus nauwelijks een remmende werking op de stijgende instroom.

³ Ervan uitgegaan dat dit netto bedragen zijn.

⁴ Het onderzoek "Samenspel landelijk en gemeentelijk inkomensbeleid: een onderzoek naar de armoedeval" door Stimulansz is in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgevoerd.

Indexatie

Het kabinet is voornemens de indexatie van het abonnementstarief op een vergelijkbare wijze te regelen waarbij de methodiek op het niveau van algemene maatregel van bestuur is geregeld. Daarom wordt met dit wetsvoorstel geregeld dat het abonnementstarief, dat in de wet is vastgesteld, bij ministeriële regeling op bij algemene maatregel van bestuur voorgeschreven wijze wordt geïndexeerd. Het kabinet is voornemens daarvoor in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, net als bij de indexatie van de andere eigen bijdragen in de Wmo 2015, jaarlijkse indexering voor te schrijven aan de hand van de consumenten-prijsindex (CPI).

Korting

De regeling gaat gepaard met een uitname uit het Gemeentefonds van € 95 miljoen per jaar, omdat wordt voorzien dat door de regeling de netto uitgaven van gemeenten aan huishoudelijke hulp met € 95 miljoen zullen dalen (de netto uitgaven zijn de uitgaven aan huishoudelijke hulp verminderd met de opbrengsten van eigen bijdragen). Er wordt aangegeven dat hierdoor de financiële houdbaarheid van de Wmo 2015 verbetert.

Deze korting kan per gemeente verschillen. Het gemiddelde jaarinkomen van de inwoners in de gemeente is bepalend voor het effect van deze regeling. In veel gemeenten ligt deze onder het landelijk gemiddelde en ook onder de genoemde inkomensgrenzen.

Stijging uitvoerende kosten – uniformeren pauze

Het wetsvoorstel voorziet erin dat de eigen bijdrageheffing zal worden opgeschort als (langer dan een kalendermaand) geen gebruik wordt gemaakt van de ondersteuning als gevolg van gebeurtenissen die redelijkerwijze niet zijn toe te schrijven aan de cliënt (de cliënt moet een dergelijke onderbreking wel tijdig melden). Dit heeft effect op de implementatie- en uitvoeringslasten (onderzoek door gemeente en berichtenverkeer tussen gemeente en zorgaanbieder). Ieder verzoek tot pauze zal onderzocht moeten worden en is afstemming met de zorgaanbieder noodzakelijk. Tevens wordt er gesproken van een opschorting van een maand, terwijl hulp in het huishouden per week gaat. Uitvoeringstechnisch gaat dit moeilijkheden met zich meebrengen.

Toename complexiteit voor burgers

Voor zorg en ondersteuning hebben inwoners van Nederland nu te maken met drie verschillende wetten (Zvw, Wlz en Wmo) en dus ook met drie verschillende eigen bijdrage regelingen. Op dit moment is binnen de Wmo ook nog eens sprake van twee verschillende eigen bijdrage regelingen; inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen, maatwerkvoorzieningen die niet onder het abonnementstarief van € 19 vallen en dan de passende eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp. Met het wetsvoorstel komt er een derde eigen bijdrage regeling binnen de Wmo bij, die van elkaar verschillen. De complexiteit voor de inwoner is nu al groot. Dit komt mede door allerlei verschillende regels en uitzonderingen op die regels en mogelijkheden van samenloop.

Bron:

https://www.transitiepartners.nl/inbreng-voor-de-internetconsultatie-wetsvoorstel-eigen-bijdrage-wmo/#_ftn1

Eindrapport Uitvoeringstoets passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp

“Samenspel landelijk en gemeentelijk inkomensbeleid: een onderzoek naar de armoedeval” van Stimulansz